

لادا آیدرووا

رشد شخصیت کودک و تعلیم و تربیت

مترجمان: دکتر محمدجعفر مدیرنیا

امیرحسین مدیرنیا

نشر نیروز

تهران، ۱۳۸۴

Aidarova, Lada

آیدارووا، لادا

رشد شخصیت کودک و تعلیم و تربیت / نویسنده ولودیا آندرووا؛ [صحیح:
لادا آیدرووا]؛ مترجمان: محمدجعفر مدبرنیا، امیرحسین مدبرنیا. - [ویراست
۲]. - تهران: دنیای نو، ۱۳۸۳.

ISBN 964 - 6564 - 12۰۰ 7

ص. ۳۰۷

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

Child development and education.

عنوان اصلی:

۱. کودکان - رشد. ۲. کودکان - زبان. ۳. خواندن (قبل از مدرسه). ۴.
آموختن. الف. مدبرنیا، محمدجعفر، ۱۳۲۳ - مترجم. ب. مدبرنیا،
امیرحسین، مترجم. ج. عنوان.

۳۷۰/۱۵۲

LB ۱۱۱۵ / ۱۹۵

۱۳۸۳

م ۸۳ - ۲۵۲۹۶

کتابخانه ملی ایران

دنیای نو

رشد شخصیت کودک و تعلیم و تربیت لادا آیدرووا

ترجمه: دکتر محمدجعفر مدبرنیا

و امیرحسین مدبرنیا

حروفچینی: توکلی، لیتوگرافی: نقش آفرین، چاپ: رهنما

چاپ اول: بهار ۱۳۸۴، تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

نشر دنیای نو: تهران، خ انقلاب، خ ۱۲ فروردین پلاک ۴۱

تلفن و دورنویس: ۶۴۰۲۵۷۱، صندوق پستی: ۱۳۱۴۵/۱۶۹

شابک: ۹۶۴ - ۶۵۶۴ - ۱۲ - ۷ ISBN: 964 - 6564 - 12 - 7

پست الکترونیک: DONYA_NO@YAHOO.COM E-mail :

فهرست

عنوان	شماره صفحه
پیشگفتار مترجم	۷
کودکان و بزرگسالان	۱۱
رشد ذهنی چیست؟	۱۸
مراحل عمده رشد در کودک	۲۲
از منظر کودکان	۳۵
معلم و من	۳۸
اگر معلم کلاسم بودم	۴۴
مادر و پدرم	۵۰
دوستان کوچولوهای ما	۶۲
چه چیزی بیشتر آزرده ام می‌کند	۶۸
چه کسی خوشبخت‌ترین است؟	۷۴
اگر بزرگ بودم	۷۹
تخیل و خلاقیت در کودکان	۸۶
بیا یاد با هم نقاشی کنیم	۸۸
بازیهای کودکان دبستانی	۹۸
قصه من	۱۰۶
چگونه می‌توانید به کودکان خود کمک کنید تا خواندن بیاموزند؟	۱۲۱
مطالعه یا بازی	۱۲۲
چگونه با این وظیفه دست و پنجه نرم خواهید کرد؟	۱۲۴
فرشته	۱۲۶
کودک به آموختن خواندن ادامه می‌دهد	۱۳۷

۱۴۸	 نخستین گامهای کودک در تحلیل معنای متن
۱۵۲	 نقش زبان در رشد عقلی
۱۵۳	 مفهوم و معنای کلمات
۱۵۵	 راه به سوی کلمات: رشد خود به خودی زبان
۱۶۷	 یک دوره ممکن در زبان مادری
۱۷۰	 ویژگیهای آشکارسازی موضوع برنامه تحصیلی
۱۷۸	 ممکن است به کودکان نشان دهیم که چگونه مسائل را بررسی کنند؟
۱۹۰	 نقش نمونه‌ها در مراحل شبه پژوهش
۱۹۹	 سرانجام چگونه باید به کودکان آموزش داد
۲۰۰	 نخستین گامهای کودک در نوع جدیدی از فعالیت
۲۰۷	 مردم به دنبال چه چیزهایی هستند؟ بعضی مسائل روانشناختی مربوط به قرار دادن کودکان کلاس اول
۲۱۹	 در موقعیتهایی برای تحلیل زبان بومی
۲۳۶	 چگونگی سازمان‌دهی درس
۲۵۱	 آیا کودکان خود می‌توانند کتاب درسی بنویسند؟
۲۶۶	 کودکان به چه نوع کتاب زبان بومی نیاز دارند؟
۲۷۲	 بعضی نتایج دوره تجربی
۲۹۴	 آیا باید به کودکان ادبیات آموخت؟

پیشگفتار

برای شناخت چگونگی شکل‌گیری شخصیت کودک تلاشهای بسیاری صورت گرفته است. با این وجود هنوز ناشناخته‌ها بسیار است. در این زمینه، فروید و پیروان تجدیدنظرطلب وی بخش عمده‌ای از متون روانشناسی و روانپزشکی را به خود اختصاص داده‌اند. دیدگاه آنان برای توضیح و تبیین پدیده رشد شخصیت مبتنی بر روش شناختی یکسبونگر است. براساس این دیدگاه، مبنای رشد غریزه جنسی است. این غریزه که با نیرویی به نام لیبیدو در ذهن نمایندگی می‌شود، در آغاز ناکامل است و برای تکامل، نیازمند گذار از مراحل گوناگون جسمی (دهانی، مقعدی و...) است؛ در گذار از این مراحل است که شخصیت کودک شکل می‌گیرد. نظریه فروید به دلیل عدم توانایی در شناخت دقیق پدیده رشد، نتوانست برای بررسی این پدیده، ابزار قدرتمندی در اختیار اندیشمندان قرار دهد.

پیروان تجدیدنظرطلب فروید نیز با وجود تأکید بیشتر بر عناصر اجتماعی، فرهنگی، خانوادگی، طولانی‌تر کردن زمان روند شکل‌گیری و رشد شخصیت و به کار گرفتن غرایز دیگر، از آنجا که بر همان روش شناختی فروید (تأکید اصلی بر عوامل درون روانی) تکیه کردند، توانستند فقط اندکی از ابهامات این نظریه را کاهش دهند.

نظریه دیگر در زمینه رشد شخصیت، نظریه رفتارگرایان است. این نظریه مجموعه رفتار را شخصیت می‌نامد و برای توضیح چگونگی شکل‌گیری رفتار، از همان روش شناختی فروید بهره می‌گیرد؛ با این تفاوت که بیشتر بر عوامل بیرونی تأکید دارد. این تئوری رفتار انسان را یا ناشی از حوادث محیطی مرتبط به هم (در نوع

شرطی شدن عاملی) می‌داند و بدین ترتیب انسان را تا حد ابزار ماشینی تنزل می‌دهد. به‌طوری که یکی از بنیانگذاران آن، آقای اسکینر می‌گوید: «انسان روی جهان عمل نمی‌کند، بلکه جهان روی انسان عمل می‌کند». این نظریه نیز به دلیل روش شناختی یکسویه‌نگر توانسته فقط بخشی از واقعیت پدیده رشد کودک را نشان دهد.

نویسنده کتاب حاضر با بهره‌گیری از نظریات ویگوتسکی در مورد ارتباط سیستم‌های پست و عالی، کلمه و اندیشه، خصلت تاریخی و فرهنگی، زبان و اندیشه، رشد کودک را در ارتباطی پویا و فعال ارزیابی کرده است. نویسنده از طریق علاقه‌مند کردن کودکان دبستانی به ساختن نمونه‌های ساده ارتباط‌گیری، شناخت اندیشه نهفته در پس زبان مادری، سپس درونی کردن آن، توانسته تا حد زیادی به فهم چگونگی رشد شخصیت یاری کرده و به آن شتاب بخشد. این کتاب درباره شکل‌گیری مفاهیم ذهنی و اثرات آن در رشد شخصیت کودک شناخت گسترده‌تری ارائه می‌دهد و خواننده را به این نتیجه می‌رساند که تنها از طریق برقراری ارتباط پویا با کودک است که می‌توان مفاهیم علمی را به بهترین وجه به او انتقال داد.

مطالعه این کتاب برای دانشجویان علوم انسانی، آموزگاران و پدران و مادرانی توصیه می‌شود که در منزل وظیفه آموزگاری را به عهده گرفته‌اند.

در ترجمه کتاب تلاش شده تا مفاهیم موردنظر نویسنده به خواننده منتقل شود و تا حد امکان از معادلهای فارسی استفاده شده است. بی‌شک این کار عاری از نقص نیست و با یاری خوانندگان در چاپهای بعدی برطرف خواهد شد. برای انتخاب معادلهای فارسی از آثار دکتر امیرحسین آریان‌پور، دکتر محمدرضا باطنی، دکتر محمدتقی براهنی، دکتر احمد محیط، و آقایان دکتر حبیب‌الله قاسم‌زاده و دکتر علی اکبر شعاری‌نژاد بهره گرفته شده است.

در پایان از تمامی استادانی که به من دانش آموختند، از همسرم به خاطر یاری در بازخوانی بخشی از ترجمه کتاب و ارائه رهنمودهای

مناسب، و نیز از کودکانم به‌ویژه گالیای عزیز که امکان تجربه موارد مطرح شده در کتاب را برایم فراهم ساختند، سپاسگزاری و قدردانی می‌کنم. از آقای دکتر ایرج متولی ویراستار این اثر صمیمانه تشکر می‌کنم.

www.ketab.ir